

Opgave 6 Crisis en inkomen

Uit een bericht van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS):
De economische crisis van 2008 – 2012 heeft geleid tot een inkomensdaling voor huishoudens. Deze inkomensdaling was niet gelijk verdeeld over de verschillende inkomensgroepen. Het nominale inkomen van werknemers veranderde bijna niet, terwijl het nominale inkomen van zelfstandigen¹⁾ *wel* sterk afhankelijk bleek van de conjunctuur. De nominale uitkeringen zijn gekoppeld aan de cao-lonen.

noot 1 Een zelfstandige is een persoon die arbeid verricht voor eigen rekening of risico in een eigen bedrijf.

- 2p **26** Leg met behulp van het begrip loonstarheid uit waarom het inkomen van zelfstandigen gevoeliger is voor conjunctuurschommelingen dan het inkomen van werknemers.

Gebruik het bericht van het CBS

- 2p **27** Maak van de onderstaande zinnen een economisch juiste tekst.
- In de geschetste situatie van een neergaande conjuncturele ontwikkeling zijn de nominale uitkeringen ... (1).... Het algemeen prijspeil is gestegen, en de reële uitkeringen, zijn ... (2)....
 - De uitkeringen zijn ... (3)... welvaartsvast en ... (4)... waardevast.
- Kies uit:
- bij (1) gelijk gebleven / gestegen / gedaald
 - bij (2) gelijk gebleven / gestegen / gedaald
 - bij (3) wel / niet
 - bij (4) wel / niet

De inkomensverschillen in Nederland zijn kleiner geworden tijdens de economische crisis van 2008 – 2012. In bron 1 staan de Lorenzcurven van secundaire inkomens van vóór en van ná de crisis. Volgens het CBS verdiende de 20 procent van de personen met de hoogste netto-inkomens in 2008 (aan het begin van de economische crisis) 2,8 keer zo veel als de groep van de 20 procent van de personen met de laagste netto-inkomens. In 2012 (aan het eind van de economische crisis) was dit 2,5 keer zo veel.

Gebruik de grafiek van bron 1

- 2p **28** Toon met een berekening aan dat de 20 procent van de personen met de hoogste netto-inkomens in 2008 (aan het begin van de economische crisis) 2,8 keer zo veel verdienen als de groep van 20 procent met de laagste netto-inkomens.

Het CBS heeft geconstateerd dat de groep met de 20 procent hoogste inkomens relatief veel zelfstandigen bevat.

Gebruik het bericht van CBS

2p **29** Beredeneer dat het relatief grote aantal zelfstandigen in de groep met de 20 procent hoogste inkomens heeft bijgedragen aan de nivellering van inkomens tijdens de crisisperiode.

Nederland kent een progressief belastingsysteem.

2p **30** Leg uit hoe het progressieve belastingsysteem ertoe bijdraagt dat de secundaire inkomens gelijkjer verdeeld zijn dan de primaire inkomens.

De overheid kan belastinginkomsten gebruiken om de welvaart in ruime zin te verhogen.

1p **31** Laat met een voorbeeld zien hoe belastingen kunnen leiden tot een hogere welvaart in ruime zin.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.